

MONETĀRAIS BIĻETENS 2008

6

Pieejamie operatīvie dati joprojām liecināja par diezgan vāju Latvijas tautsaimniecības izaugsmi. Maijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās pēc darbadienu skaita izlīdzinātais apstrādes rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss (par 8.0%) un mazumtirdzniecības (t.sk. automobiļu tirdzniecības un autodegvielas mazumtirdzniecības) apgrozījums (par 9.7%). Mazumtirdzniecības apgrozījumu nozīmīgi ietekmēja automobiļu pieprasījuma kritums. Savukārt operatīvie transporta darbības rādītāji jūnijā būtiski pasliktinājās. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu dzelzceļa kravu apgrozība samazinājās par 3.2%, kravu apgrozība ostās – par 9.9%, bet cauruļvadu transportā – par 23.5%.

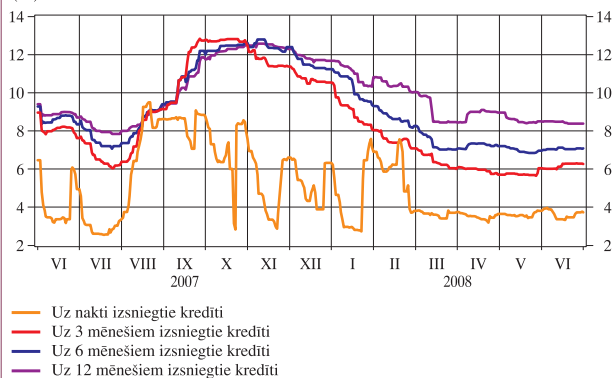
Patēriņa cenu pieaugumam jūnijā sarūkot līdz 0.7%, gada inflācija pirmo reizi kopš 2007. gada maija samazinājās (par 0.2 procentu punktiem; līdz 17.7%). Pasaules energoresursu cenām strauji augot, lielākā paaugstinošā ietekme uz inflāciju bija degvielas sadārdzinājumam (mēneša laikā – 4.7%). Turpinājās arī pārtikas cenu kāpums (1.4%), īpaši strauji augot gaļas, dārzeņu un kartupeļu cenām. Nozīmīgākā samazinošā ietekme bija apavu cenu kritumam (5.5%). Nedaudz (līdz 15.6%) saruka arī patēriņa cenu gada pamatinflācija.

Jūnijā valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums samazinājās par 107.2 milj. latu, un 2008. gada pirmajos sešos mēnešos valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums bija 165.8 milj. latu (par 87.8 milj. latu mazāk nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā). Jūnijā finansiālais deficīts bija gan valsts pamatbudžetā (49.5 milj. latu), gan pašvaldību konsolidētajā budžetā (72.4 milj. latu), un to nespēja kompensēt nelielais valsts sociālās apdrošināšanas budžeta pārpalikums (14.5 milj. latu). Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi jūnijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 8.6%, bet izdevumi – par 26.9%. Nodokļu ieņēmumi jūnijā pieauga par 8.3%, straujāk palielinoties uzņēmumu ienākuma nodokļa un akcīzes nodokļa ieņēmumiem. Iekšzemes pieprasījuma krituma dēļ pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi bija par 7.8% mazāki nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Izdevumu pieaugumu noteica straujāks uzturēšanas izdevumu kāpums, mērenāk palielinoties kapitālajiem izdevumiem. Centrālās valdības un pašvaldību kopējais parāds jūnijā pieauga par 18.8 milj. latu (mēneša beigās – 1 473.4 milj. latu), un pārmaiņas noteica valsts iekšējā aizņēmuma vērtspāpīru emisija.

Plašās naudas rādītājs un rezidentu noguldījumu atlikums jūnijā nedaudz palielinājās, savukārt izsniegto kredītu atlikums pieauga mazāk nekā maijā, bet vairāk nekā martā vai aprīlī. Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un māsājniecībām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 191.9 milj. latu jeb 1.4%, tomēr kredītu gada pieauguma temps samazinājās (par 2.2 procentu punktiem; līdz 20.0%). Lielākā kredītresursu daļa izsniegta uzņēmējdarbībai: nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 172.6 milj. latu jeb 2.6%, gada pieauguma tempam samazinoties līdz 27.3%. Uzņēmējdarbībai izsniegtajos kredītos noteicošais bija hipotēku kredīta atlikuma kāpums (3.2%), lēnāk augot komerckredīta atlikumam (par 1.5%) un industriālā kredīta atlikumam (par 2.0%). Savukārt māsājniecībām izsniegto kredītu atlikums pieauga tikai par 4.4 milj. latu jeb 0.1%, gada pieauguma tempam sama-

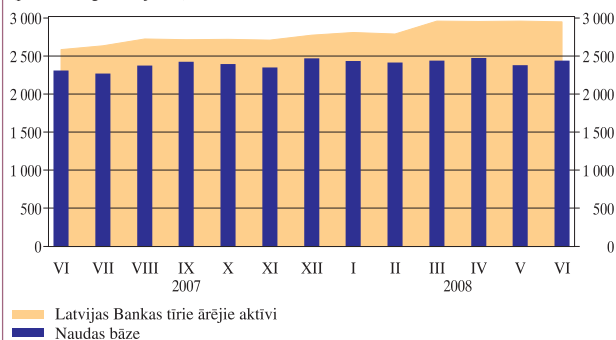
RIGIBOR

(%)

EMITĒTĀS NACIONĀLĀS VALŪTAS SEGUMS

(perioda beigās; milj. latu)

Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi

Naudas bāze

zinoties līdz 16.9%. Mājokļa iegādei izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 0.5%, gada pieauguma tempam sarūkot līdz 16.7%, bet patēriņa kredītu atlikums – par 0.8% (gada pieauguma temps – 27.1%). Latos izsniegto kredītu atlikuma kāpums bija neliels (8.0 milj. latu jeb 0.5%), kredītu atlikuma kopējo kāpumu joprojām nodrošinot eiro izsniegtajiem aizdevumiem.

Jūnijā pieauga no ārvalstu bankām piesaistīto līdzekļu atlikums (par 80.2 milj. latu; t.sk. no mātesbankām – par 153.2 milj. latu), savukārt par 141.6 milj. latu samazinājās nerezidentu ne-MFI noguldījumu atlikums. MFI tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs palielinājās par 225.8 milj. latu.

Plašās naudas rādītājs M3 jūnijā pieauga par 75.0 milj. latu, gada kāpuma tempam sarūkot līdz 5.9%, M2 – par 77.4 milj. latu (gada pieauguma temps – 6.1%), M1 – par 57.3 milj. latu (jūnija beigās – par 10.1% mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā). Noguldījumu uz nakti atlikums pieauga par 49.0 milj. latu, skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs) – par 8.3 milj. latu, bet noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem atlikums – par 22.9 milj. latu.

Jūnijā sezonālu faktoru ietekmē skaidrā nauda apgrozībā pieauga par 10.3 milj. latu, gada kāpuma tempam saglabājoties negatīvam. Arī banku pieprasījuma noguldījumu atlikums Latvijas Bankā, augot rezervju bāzei, palielinājās, un naudas bāze M0 jūnija beigās bija par 63.3 milj. latu lielāka nekā maija beigās. Centrālās bankas naudas piedāvājumu jūnijā palielināja valdības latu noguldījuma Latvijas Bankā atlikuma samazinājums par 46.6 milj. latu. Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi jūnijā, valdības ārvalstu valūtas līdzekļu atlikumam sarūkot, samazinājās par 11.8 milj. latu jeb 0.4%. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem jūnija beigās bija 120.7%.

Naudas tirgū saglabājoties likviditātes pārpalikumam, bankas neizmantoja Latvijas Bankas piedāvātos resursus un turpināja izvietot brīvos līdzekļus centrālajā bankā, izmantojot noguldījumu iespēju uz nakti. Tāpēc RIGIBOR kredītiem uz nakti joprojām bija zems (3.3–3.9%). Mēneša laikā RIGIBOR kredītiem ar 3 mēnešu termiņu palielinājās par 24 bāzes punktiem (līdz 6.28%) un kredītiem ar 6 mēnešu termiņu – par 11 bāzes punktiem (līdz 7.07%), savukārt kredītiem ar 12 mēnešu termiņu samazinājās par 12 bāzes punktiem (līdz 8.38%).

Jūnijā saruka mājsaimniecībām latos izsniegto kredītu procentu likmes, bet pieauga ārvalstu valūtā izsniegto kredītu procentu likmes. Savukārt nefinanšu sabiedrībām latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme saruka par 2.1 procentu punktu (līdz 7.7%), bet ārvalstu valūtā izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme nemainījās. Nefinanšu sabiedrību noguldījumu procentu likmes gandrīz nemainījās, bet mājsaimniecību latos un ārvalstu valūtā veikto termiņnoguldījumu vidējā svērtā procentu likme pieauga attiecīgi līdz 6.9% un 4.4%.

Jūnijā Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu samazinājās attiecīgi par 0.4%, 0.1% un 2.8%.

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

	2008	
	V	VI
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa atbilstoši darbadienu skaitam izlīdzinātas pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)	-8.5	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.9	0.7
Pēdējo 12 mēnešu gada vidējā inflācija (%)	13.8	14.6
Gada (%)	17.9	17.7
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	15.8	15.6
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	52 213	54 012
Bezdarba līmenis	4.8	4.9
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālā bilance (milj. latu)	273.0	165.8
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	369.7	*
Imports	599.0	*
Balance	-229.3	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)

	2008	
	V	VI
MFI¹		
M3	6 432.6	6 507.6
Repo darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	82.2	98.1
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	25.9	7.6
M2	6 324.5	6 401.9
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	2 257.0	2 279.9
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	336.3	333.6
M1	3 731.2	3 788.5
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	866.1	874.4
Noguldījumi uz nakti	2 865.1	2 914.1
Tīrie ārējie aktīvi	-4 933.0	-5 158.8
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām	13 916.6	14 108.5
Kredīts valdībai	369.9	388.7
Centrālās valdības noguldījumi	549.9	500.5
Ilgāka termiņa finanšu saistības	2 423.6	2 355.8
Latvijas Banka		
M0	2 377.8	2 441.1
Skaidrā nauda apgrozībā	988.4	998.7
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	1 380.2	1 434.2
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	9.2	8.2
Tīrie ārējie aktīvi	2 958.1	2 946.3
Tīrie iekšējie aktīvi	-580.3	-505.2
Kredīti	-456.2	-390.6
MFI	0	0
Valdībai (neto)	-456.2	-390.6
Pārējie aktīvi (neto)	-124.2	-114.6
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. eiro)	4 194.98	4 152.67
Zelts	143.37	144.02
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.11	0.11
Rezerves pozīcija SVF	0.06	0.06
Ārvalstu konvertējamās valūtas	4 051.44	4 008.48
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	6 566.27	6 529.12
Zelts	224.41	226.44
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.18	0.18
Rezerves pozīcija SVF	0.09	0.09
Ārvalstu konvertējamās valūtas	6 341.59	6 302.41

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2008	
	V	VI
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.4	3.5
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	9.8	7.7
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti latos)	17.4	16.3
t.sk. mājokļa iegādei	9.0	8.9
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	7.3	7.3
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	6.7	7.2
t.sk. mājokļa iegādei	6.4	6.9
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	4.9	4.9
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.3	1.3
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	6.6	6.9
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.1	1.0
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	3.8	3.9
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.8	1.8
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	4.1	4.4
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.6	1.6
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	6.0	6.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.4490	0.4470
Ls pret GBP	0.8890	0.8880
Ls pret 100 JPY	0.4290	0.4170
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2008	
	V	VI
MFI rezerves	1 518.6	1 563.9
Nacionālā valūta kasēs	122.3	124.4
Noguldījumi Latvijas Bankā	1 396.3	1 439.5
Ārzemju aktīvi	5 264.2	5 009.7
Ārvalstu valūta kasēs	62.4	59.4
Prasības pret MFI	3 239.8	2 929.9
Prasības pret ne-MFI	1 877.6	1 929.6
Pārējie aktīvi	84.4	90.9
Prasības pret centrālo valdību	300.4	315.9
Prasības pret vietējo valdību	69.5	72.8
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	271.1	281.9
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	7 417.3	7 594.5
Prasības pret mājsaimniecībām	6 289.4	6 293.8
Neklasificētie aktīvi	1 015.9	1 074.5
Pamatlīdzekļi	190.9	192.5
Nauda ceļā	27.4	34.4
Pārējie aktīvi	177.3	182.6
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	620.3	665.0
Aktīvi pavisam	22 146.3	22 207.1
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>364.0</i>	<i>1 147.3</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 551.1	1 627.0
Valsts nefinanšu sabiedrību	115.9	80.8
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	652.2	693.8
Mājsaimniecību	783.0	852.4
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	1 245.4	1 233.9
Valsts nefinanšu sabiedrību	216.0	219.4
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	372.1	372.1
Mājsaimniecību	657.4	642.5
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	2 497.7	2 521.6
Valsts nefinanšu sabiedrību	55.0	38.3
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	722.0	736.6
Mājsaimniecību	1 720.7	1 746.7
Centrālās valdības noguldījumi	93.7	109.9
Vietējās valdības noguldījumi	297.8	281.7
Tranzītfondi	3.7	3.7
Ārzemju pasīvi	13 155.2	13 114.9
Saistības pret MFI	8 454.6	8 534.8
Saistības pret ne-MFI	4 348.7	4 207.1
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	351.9	372.9
Saistības pret Latvijas Banku	0	0
Emitētie parāda vērtspapīri	317.6	225.4
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	82.2	98.1
Kapitāls un rezerves	1 849.3	1 853.4
Rezidentu	1 101.0	1 117.2
Nerezidentu	748.3	736.2
Uzkrājumi parādiem un saistībām	128.9	136.6
Neklasificētie pasīvi	923.6	1 000.9
Nauda ceļā	162.2	161.7
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	218.5	228.4
Saistības pret rezidentu MFI	542.9	610.8
Pasīvi pavisam	22 146.3	22 207.1
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>364.0</i>	<i>1 147.3</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).